

Centre d'interpretació del Funicular

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carrer Mossèn Martí Mariné, 9.
Alçada: 187

Coordenades:

Latitud: 41.440484484958
Longitud: 1.8646341562271
UTM Est (X): 405151
UTM Nord (Y): 4588278

Classificació

Número de fitxa 08091 - 382
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Col·lecció
Estil / època: Contemporani
Segle XXI
Any 2016
Autoria de l'element: Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Horari de visita: Dissabtes i diumenges de 10 a 14h. També sota petició.
Protecció Física
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Lúdic/Cultural
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Gelida. Plaça de la vila, 12. 08790 GELIDA
Fitxes associades:
[Funicular de Gelida](#)
Autoria de la fitxa Martí Picas. INSITU SL

Descripció

El Centre d'interpretació del Funicular detalla la història i l'evolució del Funicular de Gelida, així com els esdeveniments cronològics més destacats des de la seva inauguració l'any 1924. Els visitants tenen l'oportunitat d'explorar l'origen del funicular, els detalls de la seva fundació, els serveis que va proporcionar durant els seus primers anys d'operació i el seu impacte en la millora de la mobilitat dels residents de Gelida. El recorregut del centre inclou una sèrie de plafons informatius, objectes històrics característics de la línia ferroviària cedits per l'Associació dels Amics del Castell, la possibilitat de visionar imatges de vídeo històriques realitzades per Ramon Tarrida mentre els visitants seuen en els bancs originals del funicular i una maqueta creada per Jaume Casanovas, que il·lustren el desenvolupament del funicular.

La sala on s'exposa la col·lecció i on es troba el centre d'interpretació i el punt d'informació turística està ubicada just sobre la sala de màquines de l'estació superior del Funicular. De fet, s'ha habilitat recentment com a terrassa la coberta de l'estació.

Paral·lelament, el centre funciona com a Punt d'Informació Turística, proporcionant dades sobre els recursos de Gelida i del Penedès. Aquest servei inclou informació sobre allotjament, opcions de restauració i activitats enoturístiques disponibles, que poden ser d'interès per als visitants del Centre d'Interpretació del Funicular.

Observacions:

El centre està ubicat en un espai adjacent a l'estació del Funicular. Està tancat sota règim de visita. L'espai està en bones condicions en general, però presenta importants problemes d'ambient. La humitat, la llum de sol directa que entra pels finestrals i les diferències de temperatura que s'hi poden donar, és un problema important a tenir en compte de cara a la bona preservació de les peces que s'hi exposen. Materials com el paper, cartells o les maquetes són susceptibles a la humitat. També la decoloració pel sol o les altres temperatures poden afectar altres peces exposades.

Els materials exposats presenten una diversitat en termes de procedència i titularitat. Entre aquests, destaquen alguns ítems particulars donats directament al centre. Un d'aquests és una gorra, la qual ha estat donada per la seva propietària original. L'Ajuntament també ha rebut donació d'un conjunt de mata-segells i segells commemoratius de l'aniversari del funicular. D'altra banda, quatre plaques informatives han estat cedides pel Centre d'Interpretació per l'Associació dels Amics del Castell. També hi ha algunes peces deixades per alguns veïns de les quals no s'ha fet documentació específica.

Història

La Societat Funicular de Gelida, S.A., constituïda el 1920, va inaugurar el funicular el 1924 amb l'objectiu de connectar l'estació de tren i la zona industrial amb el barri antic de Gelida. La iniciativa, promoguda per Mn. Jaume Via i Torres i l'alcalde Josep Rossell i Massana, va ser reconeguda amb una placa commemorativa en el 25è aniversari de l'operació. Dirigida per l'enginyer Santiago Rubió i Tudurí, la construcció va utilitzar maquinària procedent del Tibidabo i cotxes nous de la casa Estrada de Barcelona. En els seus inicis, el funicular va facilitar el transport de treballadors i va promoure Gelida com a destinació turística.

Tot i ser rendible fins al 1972, l'auge dels automòbils va iniciar un declivi, culminant en una crisi financera el 1977. L'Ajuntament va assumir el control el 1980 i, després d'una renovació completa, el funicular va ser re-inaugurat el 1982 sota la gestió de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. Una renovació significativa i la instal·lació de nova maquinària i la modernització de cotxes i vies, es va completar entre el 2006 i el 2007, amb una restauració addicional el 2017. Al Centre d'Interpretació, els visitants aprenen sobre la història i l'impacte del funicular en la mobilitat local.

El 21 de febrer de 2016 es va inaugurar el Centre d'Interpretació del Funicular, projecte executat pels Ferrocarrils de la Generalitat amb guió de l'historiador gelidenc Enric Carafí. Actualment, el municipi té com a objectiu revitalitzar aquest recurs, amb el suport dels Ferrocarrils de la Generalitat, que preveuen la seva integració en programes educatius i la seva actualització. De moment, l'Ajuntament manté el centre obert durant els caps de setmana i està a l'espera de formalitzar un conveni amb els Amics del Castell per transformar-lo en l'oficina turística de la vila. L'edifici havia tingut funcions de dispensari mèdic o de seu social de la Secció Femenina després de la Guerra Civil. Actualment, ha estat reformat per allotjar el Centre d'Interpretació.

Actualment està suspès el servei de visita a l'espai a l'espera que els Ferrocarrils de la Generalitat reactivi la proposta.

Bibliografia

CARAFÍ, Enric (1982). Àlbum del Funicular de Gelida 1920-1982. Ajuntament de Gelida.

CARAFÍ, Enric (2016). "Al peu del canó". Programa Festa Major 2012, pp. 75-86.

CARAFÍ, Mercè (1998). L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965. Efadós Editorial.

GALLARDO, Joan, & SANS, Joan (2000). El Funicular de Gelida. Els seus primers 75 anys (1924-1999). Ajuntament de Gelida. El Farell Edicions.

RIUS, Jaume, et al. (2011). Gelida. Retrats d'un temps. Edicions i propostes culturals Andana.

ROSSELLÓ, Joan (1990). "Els Mas, nissaga de paletes, constructors i arquitectes de Gelida". Miscel·lània Penedesenca. 1990, pp. 493-512.

Enllaços d'interès:

[Turistren](#)

[Gelida - Estació Superior](#)

[Programa Festa Major 2012](#)

